

2024-05-17

TJÄNSTESKRIVELSE

Dnr: MSN-2024-00106

Remiss – En enklare hantering av vattenfrågor vid planläggning och byggande (SOU 2023:72)

Synpunkter till kommunstyrelsen över remiss

Förslag till beslut

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden överlämnar synpunkter över remissen En enklare hantering av vattenfrågor vid planläggning och byggande (SOU 2023:72) till kommunstyrelsen i enlighet med bilaga 1 till tjänsteskrivelsen daterad den 16 maj 2024.

Sammanfattning av ärendet

Nacka kommun har fått betänkandet *En enklare hantering av vattenfrågor vid planläggning och byggande* på remiss från Landsbygds- och infrastrukturdepartementet. I utredningen har en översyn gjorts av de bestämmelser som avser vatten i bland annat plan- och bygglagen. Även miljöbalken och andra förordningar berörs. Förslagen i utredningen innehåller förtydligade bestämmelser om miljökvalitet för vatten, dagvattenhantering, dricksvattenförsörjning, krav på hushållning med vatten och skydd av vattenområden. Det föreslås även förenklade strandskyddsregler för att underlätta planändringar. Planenheten bedömer att de föreslagna lagförändringarna innebär en förbättring i jämförelse med dagens lagstiftning, och ger stöd och verktyg till kommunen att hantera dagvatten- och skyfallsfrågor i plan- och bygglovsprocessen. Förslagen bedöms inte medföra några ekonomiska konsekvenser för kommunen.

Ärendet

Ärendets beredning

Nacka kommun har fått betänkandet *En enklare hantering av vattenfrågor vid planläggning och byggande (SOU 2023:72)* på remiss. Remissvar ska ha kommit in till Landsbygds- och infrastrukturdepartementet senast den 10 juni 2024. Miljö- och stadsbyggnadsnämnden överlämnar synpunkter över remissen till kommunstyrelsen. I beredningen av ärendet inom miljö- och stadsbyggnadsnämnden har planenheten inhämtat synpunkter från bygglovsenheten, enheten för strategiskt klimat- och miljöarbete och enheten för strategisk stadsutveckling. Juridik- och kanslistaben inhämtar synpunkter från Nacka vatten och avfall AB och kommer därefter att skriva fram ett samlat förslag till yttrande som kommer att behandlas på kommunstyrelsens sammanträde den 3 juni 2024.

Utredningens förslag i korthet

Det huvudsakliga uppdraget i utredningen har varit att göra en översyn av de bestämmelser i plan- och bygglagen som avser vatten, där det konstaterats att det i dag helt saknas bestämmelser om hur dagvatten bör hanteras vid planläggning och byggande. Bestämmelserna om att följa miljö kvalitetsnormer för vatten i plan- och bygglagen med hänvisning till 5 kap. miljöbalken har även bedömts vara både otydliga och svåra att tillämpa.

Syftet med utredningen har för det första varit att förenkla och förtydliga på vilket sätt miljö kvalitetsnormer för vatten ska få genomslag vid planläggning och prövning enligt plan- och bygglagen på ett sätt som motsvarar kraven i EU-rätten och som underlättar kommunernas tillämpning av dessa krav. För det andra har syftet varit att ge kommunerna de verktyg som behövs för att säkerställa att de krav på miljömässigt och ekonomiskt hållbara lösningar för dag- och dricksvatten som ställs vid planläggning och prövning enligt plan- och bygglagen kan genomföras i dag och vid ett förändrat klimat.

I utredningen lämnas flera förslag på förtydliganden av bestämmelserna om miljö kvalitet i 5 kap. miljöbalken och vattenförvaltningsförordningen. Detta gäller i första hand hur frågor om miljö kvalitet ska hanteras i planläggningssituationen och vilka undantag som kan göras från krav på viss miljö kvalitet för vatten i sammanhanget. Förslagen till ändringar i 5 kap. miljöbalken medför behov av följdändringar i flera författningar, bland annat i väglagen och lagen om byggande av järnväg.

I utredningen lämnas även förslag på förtydligade bestämmelser om dagvattenhantering i både plan- och bygglagen samt lagen om allmänna vattentjänster. I 2 kap. plan- och bygglagen förtydligas att möjligheterna att hantera dagvatten är ett sådant allmänt intresse som behöver beaktas vid bedömningen av lämplig utformning och placering av bebyggelse och byggnadsverk. Bestämmelserna i 2 kap. plan- och bygglagen är tillämpliga både vid planläggning, i ärenden om bygglov och vid åtgärder avseende byggnader som inte kräver lov. Det finns idag inget uttalat stöd i 4 kap. plan- och bygglagen att genom bestämmelser i detaljplan ålägga enskilda att genomförande dagvattenåtgärder på kvartersmark. I betänkandet föreslås bestämmelser införas i plan- och bygglagen om vilka krav som bör ställas avseende hantering av dagvatten vid planläggning i detaljplan och områdesbestämmelser samt i skälig utsträckning vid bebyggande av en tomt. Det förtydligas också att ett exploateringsavtal får avse åtagande för en byggherre eller en fastighetsägare att vidta eller finansiera åtgärder för dagvattenhantering.

Vidare föreslås förtydligade bestämmelser i plan- och bygglagen samt lagen om allmänna vattentjänster om dricksvattenförsörjning, krav på hushållning med vatten och skydd av vattenområden.

Utredningen innehåller även andra förslag som syftar till att förenkla processerna och öka samordningen mellan miljöbalken och plan- och bygglagen. Bland annat föreslås i miljöbalken att strandskydd inte ska återinträda när en detaljplan eller områdesbestämmelser ersätts med en ny detaljplan och ändamålet med planområdet är detsamma som i den äldre planen.

Ändringarna i plan- och bygglagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2026 och ändringarna i miljöbalken den 1 januari 2029. Övriga författningsförslag föreslås träda i kraft den 1 januari 2026.

Förslagen som helhet bedöms leda till en enklare och tydligare hantering av vattenfrågor vid plan- och byggprocesser enligt plan- och bygglagen, planläggnings- och tillståndprocesser.

Planenhetens bedömning samt förslag på synpunkter

Planenheten har tagit del av betänkandet och främst fokuserat på dess innehåll som berör Miljö- och stadsbyggnadsnämndens ansvarsområde inom plan- och bygglovsprocesserna. Utredningen visar på den problematik kring miljökvalitetsnormer, planläggning och dagvatten som kommunen upplever finns. Planenheten ställer sig därför positiv till de föreslagna lagförändringarna i betänkandet, exempelvis avseende möjligheten att reglera dagvattenåtgärder i detaljplan och exploateringsavtal, samt förenklingen vid planläggning med samma användning i strandnära lägen. Planenheten bedömer att de föreslagna lagförändringarna innebär en förbättring i jämförelse med dagens lagstiftning, och ger stöd och verktyg till kommunen att hantera dagvatten- och skyfallsfrågor vid planläggning, lovprövning och tillsyn. Planenheten ser dock behov av några förtydliganden, samt vill lyfta att det är av vikt att berörda myndigheter, så som Boverket, tar fram vägledningar i god tid för en rättssäker och god tillämpning av regelverket.

Lagförslagen bedöms inte innebära några stora förändringar mot befintliga processer och arbetsrutiner.

Ekonomiska konsekvenser

Förslagen i betänkandet bedöms inte medföra några ekonomiska konsekvenser inom miljö- och stadsbyggnadsnämndens ansvarsområden.

Konsekvenser för barn

Förslagen i betänkandet bedöms medföra positiva konsekvenser för barn genom säkerställande av dricksvattenförsörjning, hantering av dagvatten, minskad risk för översvämningar och minskad risk för försämring av vattenförekomster som följd av exploatering och byggande.

Handlingar i ärendet

Tjänsteskrivelse den 16 maj 2024

1. Förslag på synpunkter
2. Betänkandet En enklare hantering av vattenfrågor vid planläggning och byggande (SOU 2023:72)

Susanne Werlinder
Planchef
Planenheten

Magnus Bohman
Planarkitekt
Planenheten